

(Te) gekke plekken in Delft

Auteurs: Cock Hazeu en Peter Kuiper

Sint Joris-terrein en andere (te) gekke plekken waar je anders niet komt!

Tien keer Delft; urban walking op z'n best! Deze wandeling brengt je o.a. naar GGZ-instelling Sint Joris. Die heeft een grote, mooie, vrij toegankelijke tuin en nog een apart tuindeel waar groenten en bloemen worden verkocht die geteeld zijn door cliënten van 'het Joris' - zoals men in Delft al eeuwenlang zegt. Maar niet alleen het Joris-terrein is voor velen een onbekende plek; de rand van de stad bevat meer verrassingen in de vorm van kleine, verscholen parkjes die slechts een enkeling kent. Zo doe je tijdens deze wandeling ook het Oostsingelpark en het Sint Olofspark aan - kleine oases van rust in de drukke stad.

Routebeschrijving

1. Als je in het station op BG-niveau bent gekomen en uitgecheckt, draai je naar rechts en verlaat je voor je het station (voor je ligt het busstation). LA langs het station lopen en het appartementengebouw 'Huis van Delft', doorlopen tot de verhoogde driehoek met bankjes (het zogeheten Bolwerk). Hier LA; bij de verkeerslichten de weg oversteken en RD Buitenwatersloot op (aan de rechterkant van het water; de rustige zijde). Tweede straat RA, Van Slingelandtstraat. Aan eind RA (Hugo de Grootstraat) en eerste weg LA, Van der Spiegelstraat. Tweede straat RA, Verlengde Singelstraat. Aan het eind naar rechts, je loopt nu tegen twee garageboxen aan (rechts daarvan is een kleine door de buurt aangelegde tuin, de Olofstuin) hier LA de Singelstraat in. (*Kijkpunt A*) Direct na het blok met woningen aan je linkerhand, LA (voor de parkeerplaatsen). Door de poort kom je in het Olofspark. Loop links om het grasveld en naar rechts voor de kinderspeelplaats.
2. Je verlaat het kleine park door een hek (Sint Olofsstraat), LA en op eind LA Eliza Dorusstraat. Eerste straat RA, Anna Beyerstraat. Aan eind LA, Laan van Overvest, aan eind RA, Willemstraat, eerste straat RA (C. Fockstraat), eerste straat LA, Van Hallstraat, doorlopen tot plantsoen, voor plantsoen RA, Fransen van der Puttestraat. Aan eind water, weg, trambaan en weg oversteken, LA (Phoenixstraat); loop langs de molen (*Kijkpunt B*), de weg gaat over in Wateringse Vest en buigt af naar rechts. Je loopt door en passeert het Noordeinde en loopt links om het appartementencomplex Wilhelmina (*Kijkpunt C*); na dit gebouw aan je rechterhand het borstbeeld van Koningin Wilhelmina.
3. Bij de verkeerslichten steek je over naar de linkerkant van de weg. Loop RD het plantsoen door, negeer de brug links en dan RD de Nieuw Plantage (*Kijkpunt D*) op, met links de woonboten. Pad maakt bocht naar rechts, blijf pad (met water aan je linkerhand) volgen tot je onder een brug doorloopt. Direct na de brug RA trap omhoog en dan de brug over, aan de andere zijde met trap naar beneden en dan onder de brug door, het water weer aan je linkerhand. Er is een schelpenpad langs het water.

4. Waar het schelpenpad ophoudt, weg vervolgen langs het kanaal (*Kijkpunt E*) tot aan een wit appartementencomplex; ga daarvoor RA, Pauwenstein, eerste straat RA, Pauwhof. Aan eind LA (nog steeds Pauwhof) en uitlopen tot drukke weg en daar klein stukje rechts en dan bij de fiets/voetgangersoversteekplaats oversteken naar de andere zijde van de weg. Rechtdoor fiets/voetpad, dat overgaat in gewone straat (Sniplaan); iets verderop rechts fiets/voetgangersbrug over en direct LA, Lombokstraat. RD en voorbij omrasterd speelveld RA langs achterkant woningen en dan LA, Estellistraat. Loop straat uit en RA, Aaraustraat; steek voorrangsweg over en dan links aanhouden, over de parkeerplaats richting de grijze baksteen woningen, Castrop-Rauxellaan. Voor nr. 12 doorgang richting binnentuin, RD en aan het eind langs nr. 138 en dan RA. Pad blijven volgen LA en dan weer RA.
5. Waar het voetpad uitkomt bij een straat LA, straat blijven volgen (negeer de twee afslagen naar links; Ramaerstraat), de volgende straat aan je linkerhand inlopen (ingang van het terrein van GGZ Delfland oftewel het Sint Joris). (*Kijkpunt F*) Je maakt nu een rondje over dit terrein. Loop terrein op (negeer parkeerplaats aan je linkerhand) en neem eerste straat LA; deze straat buigt tweemaal naar rechts, je passeert ondermeer de Tuinwinkel. Waar de straat voor de derde maal naar rechts afbuigt (je loopt tegen een parkje aan) ga je LA, het gravelpad op. Aan eind RA en steeds RD; je gaat een bruggetje over en loopt RD naar het poortje. Na het poortje RD gravelpad op. Pad buigt naar links; afslagen naar rechts negeren. Bij asphaltweg RA, met weg mee RA. Links zie je het oude hoofdgebouw van het St. Joris met de kapel; loop naar de voorkant en dan links om het gebouw heen en terug richting asphaltweg, en neem het eerste gravelpad naar links. Bij de weg LA en aan eind RA over de verharde weg voor het gebouw langs. Doorlopen tot de weg en daar LA; je verlaat nu het terrein van Joris. Bij de uitgang LA en loop RD, Sint Jorisweg. Steek de weg over en vervolg hem aan de rechterkant.
6. Na nr. 5 (tegenover het oude hoofdgebouw van het Joris - tegenwoordig 'Historisch Joris' - aan de overkant van de weg) RA en loop laantje in. Bordje op de boom 'eigen weg' negeren. Loop door tot je bij het kanaal komt. Ga LA (Oostsingel; neem het gravelpad langs water), blijf kanaal volgen en negeer de fietsbrug. Ga na nr. 123 door de opening in de haag het parkje (Oostsingeltuin) in; loop door het parkje en verlaat het aan de linkerkant tussen de twee woningblokken door. Bij de straat RA (Fabritiusstraat), aan eind RA en daarna bij de zebrapaden LA (oversteken) en RD en (negeer de ingang van de Bieslandhof) daarna RA, Esdoornlaan (*Kijkpunt G*). Loop deze helemaal uit, eind RA, Wilgenpad, met straat meebuigen naar rechts (voetpad rechtdoor negeren).
7. Bij blok woningen LA, Oude IJsbahn, bij knik in de bebouwing de poort RA door, na poort schuin naar links doorlopen tot volgende straat daar LA, aan eind (bij sloot), LA. Aan eind RA (vervolg Wilgenpad), met straat meebuigen naar rechts (negeer voetpad rechtdoor), eerste weg LA, Van Assendelftstraat. Aan het eind schuin LA naar metalen voetgangersbruggetje (kijk hier even naar rechts naar de bovenkant van de toren met daarop het ooievaarsnest). Bruggetje over en RA en direct weer LA, Hendrick de Keyserweg. Na de parkeerplaats aan je rechterhand, RA voetpad in, vóór kinderdagverblijf LA en direct weer RA. *Kijk ook even rechts naar boven. De zijgevel van de flat is bekleed met zonnepanelen en zelfs de balkonleuning van de woningen direct boven de peuterspeelplaats bevat half doorlatende zonnepanelen.* Na het parkje LA trottoir volgen en direct weer LA en na het blok woningen weer RA. Bij grasveldje aan je rechterhand RA trottoir, Staalweg. Met slinger naar rechts weg rechtdoor vervolgen, wordt Oostblok. Na parkeerplaatsen aan je linkerhand, LA in de hoek bij Oostblok/Stille Putten RA onderdoorgang nemen. RD vervolgen, links en meteen rechts. RD, negeer de brug; neem de onderdoorgang bij nr. 27-37. Vervolg dit trottoir tot aan de verkeerslichten.

8. Hier weg oversteken en LA, en RA (met uitzicht op de Oostpoort; *(Kijkpunt H)*); loop door, negeer de fietsbrug aan je rechterhand en loop over het gravelpad langs het kanaal (met water aan je rechterhand). Buig mee naar rechts, na het gebouw dat bekleed is met bruine stalen platen, LA. Loop door naar het pleintje, links langs kubusachtig kunstwerk. Voor de kleine woning, die midden tussen al die grotere gebouwen staat RA, over parkeerplaats. Eerste weg RA, Prof. Snijdersstraat. Aan eind bij water LA, onder de brug door en kanaal blijven volgen tot de fietsbrug; hier RA fietsbrug over en na de brug links tunneltje onderdoor en daarna voor fietsbruggetje LA, gracht volgen en aan het eind RD fietsbrug over (*Kijkpunt I*) en dan rechtdoor, Kethelstraat. Rechtdoor trambaan oversteken en voor het water RA (water aan je linkerhand). Loop door tot de brug, die oversteken, en rechts voor je zie je het station; het begin- en eindpunt van deze wandeling.

Praktische informatie

Achtergrondinformatie

A: Hof van Delft

In 1921 is de Delftse buurgemeente Hof van Delft opgeheven en voor een groot deel bij Delft getrokken. Daar had Delft veel en langdurig voor moeten lobbyen bij de regering en de Tweede Kamer. Toen het spel op de wagen was, kon Delft zich verder uitbreiden buiten z'n oorspronkelijke poorten. Deze stadswijk Hof van Delft is dan ook grotendeels in de jaren twintig en dertig gerealiseerd. Enkele straten die al door Hof van Delft rond 1920 waren aangelegd, werden heel toepasselijk genoemd naar ministers van Binnenlandse Zaken die de annexatie steeds hadden weten tegen te houden: Hordijk Pijnacker, Van Houten, Goeman Borgesius en Heemskerk. Maar toen de gemeentegrenswijziging in 1921 dan toch tot stand was gekomen, toonde de Delftse gemeenteraad zijn dankbaarheid door de belangrijkste straat in de wijk te vernoemen naar Jhr. Charles Ruys de Beerenbrouck, de minister van Binnenlandse Zaken (en tevens minister-president) die de annexatie juist wél had goedgekeurd!

B: Molen De Roos

Molen De Roos is een stellingmolen uit 1679. Het is de enige nog overgebleven molen van de vijftien die er ooit op de stadswallen van Delft hebben gestaan. De molen doet dienst als korenmolen en draait geregeld.

In verband met de aanleg van de spoortunnel werd de molen in 2009 voor de periode van de tunnelbouw overgedragen aan ProRail. Vervolgens werd de fundering van de molen versterkt door een gewapend betonnen plaat onder de molen aan te brengen. Deze plaat werd gedragen door 45 stalen palen. Op 4 juli 2012 werd de molen - heel voorzichtig! - een meter omhoog getild op deze stalen palen om zo de tunnelbouw mogelijk te maken. Hierna werd de grond onder de betonnen plaat verwijderd en de draagconstructie van de spoortunnel (in feite het dak van de tunnel) aangebracht. Op 12 december 2012 werd de molen weer neergelaten en sindsdien staat hij op het dak van de tunnel. Op YouTube is een filmpje te vinden dat laat zien hoe een en ander in z'n werk ging.

C: Het voormalige Hotel Wilhelmina en het monument

Waar nu tegen de ringweg een onopvallend appartementengebouw staat, heeft van 1902 tot 1977 Hotel Wilhelmina gestaan, een groot en chique hotel. Het werd het 'Delftse Hilton' genoemd. Geleidelijk kwam de klad er in, en tenslotte werd het in 1977 afgebroken.

Vlak naast het hotel, aan de Nieuwe Plantage, is in 1938 een bakstenen zuil geplaatst met daarop een natuurstenen reliëfportret van de toenmalige koningin Wilhelmina; het is opgericht ter ere van haar veertigjarig ambtsjubileum.

D: De Nieuwe Plantage

In de negentiende eeuw werd de Schie-Vlietverbinding tussen Rotterdam, via Delft naar Leiden steeds belangrijker, en de schepen groter. Het oude traject langs de Delftse binnenstad voldeed niet langer, en aan de oostelijke buitenkant van de stad kwam in 1893 het huidige Schie-kanaal gereed. Vervolgens kwamen hier aan de Nieuwe Plantage de deftige herenhuizen tot stand, die aan de achterzijde met diepe tuinen grenzen aan het nieuwe Schiekanaal. Landschapsarchitect Poortman ontwierp in 1894 het plantsoen aan de Nieuwe Plantage, in Engelse landschapsstijl. In het plantsoen staat het verzetsmonument van Delft; jaarlijks vindt hier op 4 mei de dodenherdenking plaats. Een groot deel van de wijk heeft de status van beschermd stadsgezicht. Door de verlegging van de Schie ontstond hier ook het Wallerpark, nu een ruig parkbos naast de oprit van de Reineveldbrug. Het is in privé-handen.

Naast die Reineveldbrug staat ook het voormalige gemeentehuis van Vrijenban (nog te herkennen aan de wapentjes in de gevel), nu in gebruik als kantoorvilla van een ICT-bedrijf.

E: Het Europees Octrooibureau aan de Rijswijkse horizon

Als je langs het kanaal loopt, zie je een opvallend hoog grijs gebouw aan de horizon: de Rijswijkse vestiging van het Europees Octrooibureau (EOB, in het Engels EPO: European Patent Office), dat belast is met de uitvoering van het Europees Octrooverdrag uit 1973. Sinds dat Verdrag kunnen uitvinders kiezen om nationaal octrooi aan te vragen of om een Europees octrooi bij het Europees Octrooibureau. De hoofdvestiging van het EOP is in München, maar de Rijswijkse nevenvestiging - met 2.700 medewerkers - is net zo groot.

Sinds 1988 zit het EOP in de Rijswijkse Plaspoelpolder, en sinds 2018 in de huidige grijze glaskolos - 156 meter lang, 25 meter diep, 170 meter hoog - die fraai spiegelt tegen de grijze lucht. Door die weerspiegeling van de lucht in de glazen gevels ziet het gebouw er nog slanker en transparanter uit dan het al is. Het ontwerp van het gebouw is van Atelier Jean Nouvel en Dam & Partners, en is voor een budget van 205 miljoen euro gebouwd. Het gebouw was en is omstreden, maar ontving in 2019 niettemin de internationale architectuurprijs voor 'Best Tall Office Building' 2026.

F: Het Sint Joris

Al rond 1400 werd er aan het Noordeinde in de binnenstad het Sint Joris Gasthuis gesticht, een 'huis van barmhartigheid'. In de eeuwen erna werd het vooral een 'dolhuis', waar psychiatrische patiënten werden opgesloten. Het tegenwoordige St Joris, oftewel de Polikliniek GGZ Delfland (van de Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland), bevindt zich al sinds 1895 op de huidige locatie. Vroeger was dit het zogenaamde 'buitengesticht', wat verklaart waarom er zo'n grote, mooie buitenruimte is. Tegenwoordig wordt 's zomers een week lang openluchttheater op het terrein gehouden.

Het oude hoofdgebouw, met kapel, is een ontwerp van stadsarchitect M.A.C. Hartman. Tegenwoordig is het een Rijksmonument, waarin soms lezingen worden gehouden of gemusiceerd. Op het terrein staat verder nog een oude schoorsteen, waarop een ooievaarspaar uit de Bieslandse Polder een pontificaal nest heeft gebouwd.

G: De duplexwoningen van de Bomenbuurt

De 'Bomenbuurt' is direct na de Tweede Wereldoorlog gebouwd, toen de woningnood groot was. Als onderdeel van de buurt zijn o.a. zogenaamde 'duplexwoningen' gebouwd; je ziet hier een blokje aan de Esdoornlaan 5 t/m 11A. Een duplexwoning is een woning - een eengezinswoning of een woning in een meergezinshuis - die tijdelijk gesplitst is in twee deelwoningen. Die splitsing was een methode die na de oorlog in Nederland werd toegepast om kleine gezinnen aan woonruimte te helpen. De splitsing moest 'tijdelijk' zijn omdat de deelwoningen niet helemaal voldeden aan de bepalingen van de toen geldende bouwverordening. Het was dus de bedoeling om de splitsing op te heffen zodra de woningnood verminderd zou zijn.

Een halve eeuw later was de wijk hard aan renovatie toe. In het oorspronkelijke plan hiervoor wilde de toenmalige wethouder graag dat er een duplexblokje behouden zou blijven, als herinnering aan het verleden van de wijk. Door deze 'historische' afspraak is dit woonblok aan de Esdoornlaan dus buiten het renovatieplan gehouden. Aan de andere kant was het onhaalbaar, want veel te kostbaar gezien de slechte staat van de huizen, om alle portiek- en duplexwoningen op die manier in stand te houden.

Aardig om te zien, is dat de oorspronkelijke huisnummering nooit veranderd is: 1 en 1A, 2 en 2A, etc. - daaraan kun je nog steeds aflezen dat de woningen ooit bedoeld waren om tezijner tijd te worden samengevoegd tot één huis en één huisnummer%u2026

H: De Oostpoort

Alle oude Hollandse steden waren vroeger ommuurd, met poorten op strategische plekken voor de verbinding met de omgeving. Die oude stadsmuren zijn met name in de negentiende eeuw afgebroken, toen de steden uit hun voegen barsten, en de muren en poorten allang hun verdedigingsfunctie hadden verloren. De Oostpoort is de enige nog over gebleven stadspoort van Delft - gespaard gebleven vanwege %u201Chet bevallig uiterlijk%u201D, waar het stadsbestuur van anderhalve eeuw geleden toch ook enig gevoel voor had! Met name vanaf (het bankje aan) 'de overkant' biedt de Oostpoort een pittoresk gezicht op Delft.

De poort werd rond 1400 gebouwd. De twee torentjes werden in de zestiende eeuw verhoogd. De Oostpoort bestaat uit een landpoort en een waterpoort die met elkaar zijn verbonden door restanten van een stadsmuur. Tegenwoordig is het gebouw in gebruik als woning.

I: Het Armamentarium

In de zestiende en zeventiende eeuw werd in Delft, zoals in alle versterkte steden, in diverse gebouwen wapentuig en buskruit opgeslagen. In 1602 werd het eerste deel van het Armamentarium speciaal gebouwd voor wapenopslag van de Staten van Holland. In 1660 en 1692 werd het gebouw nog belangrijk uitgebreid. In de moderne tijd was van 1986 tot 2013 het Legermuseum hier gehuisvest, totdat dat opfuseerde met het Militaire Luchtvaart Museum en een nieuwe huisvesting in Soesterberg kreeg. Het prominente gebouw aan de Oude Delft is inmiddels verkocht aan een ontwikkelcombinatie die er o.a. een hotel in onder gaat brengen. Aan de voorzijde (aan het water van de Kolk) is een nieuw restaurant inmiddels gerealiseerd.

Deze stadswandeling maakt deel uit van de serie 'Tien keer Delft; urban walking op z'n best!' van wandelauteurs Cock Hazeu en Peter Kuiper. In 2019 verscheen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig al 'Wandelen in Delfland', met wandelingen in het ommeland van Delft. Ze hebben nog twee wandelgidsen uitgegeven bij Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig: 'Wandelen in Rijnland' en 'Wandelen in Schieland en de Krimpenerwaard'.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50

The advertisement features a background of various walking maps. On the left, there are three overlapping map thumbnails. A large white number '4' is inside a red circle. The main text is in bold, with 'Neem een abonnement!' in red and 'Meer dan 1500 wandelkaarten' in blue. A red rounded rectangle on the right contains the price 'voor slechts € 13,50' in white text.